No. 1846. No. 170.

ARNHEMSCHE COURANT.

DONDERDAG 6 AUGUSTUS.

De prijs dezer Courant, die gewoonlijk viermaal in de week, namelijk Maandag, Woensdag, Donderdag, Zaturdag en Zondag, is f 2.50 in de drie maanden.

De prijs der Advertentiën is 10 cents voor vijf regels, f 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Klem en waardigheid.

Te midden van de koloniën, in het begin van het tegenwoordig jaar, zijne redevoering over het koloniaal beleid sloot hield, werden daarbij de aangelegenheden van Borneo ter sprake gebragt. Zijne Excellentie meende, er was geene rede, om zich over die »onbestemde geruchten" ongerust te maken. »Ik maak geene zwarigheid te verklaren," zeide hij, »dat »de regering niet stilzwijgend zal aanzien, »dat *eenig* gedeelte der nederlandsche overzeesche bezittingen door andere na»tiën worde bezet of aangerand; maar »dat zij de nederlandsche regten steeds »met *klem en waardigheid* zal handhaven. »Zij zal dit *bepaaldelijk* met opzigt tot »Borneo, waar onze voorouders reeds in »het begin der zeventiende eeuw vaste »punten bezaten, en waar onze regten »van [illegible] door »[illegible] bevestigd en uitgebreid [illegible]."

Met beklemdheid zagen wij de handhaving der nederlandsche regten en belangen aan zulke handen toevertrouwd. De *namen* en de *antecedenten* van onze ministers, — om met den heer VAN HALL te spreken — gaven ons regt weinig van die handhaving te verwachten. Daarom zeiden wij: »KLEM EN WAARDIGHEID! Wij nemen acte van die verklaring. Wij zullen zien wat onze diplomatie vermag. Ten »aanzien der twee eigenschappen, door »den heer BAUD opgenoemd, heeft de re»gering ons niet verwend; mogten wij ze »eenmaal bij haar aantreffen, de vondst »ware ons dos te [illegible]." [illegible] dien tijd verstreken. De termijn [illegible] ons vergunne thans de vraag te opperen: welke *klem*, welke *waardigheid* heeft onze regering aan den dag gelegd? Hoe heeft zij de regten en belangen van Nederland gehandhaafd? Eene vraag, te meer gepast, nu de dagbladen ons melden, dat engelsche oorlogschepen de britsche belangen in die streken gaan beschermen.

De quaestie van de engelsche vestiging op Borneo is eene europische geworden. De engelsche, de fransche, de duitsche pers heeft er zich mede bezig gehouden. Maar wat bekreunt een nederlandsch minister zich om zulke »onbestemde geruchten" [illegible]

Waarom, zeide de heer BAUD, Waarom het planten der engelsche vlag in [illegible] een magtige naar zich [illegible] heeft [illegible] voor ons, zonder [illegible] verooreloof op de regten onzer zwakkeren nabuurs, dan vooral is het tijd, dat men *waardigheid* toone. Het bewustzijn eener goede zaak, eene kalme vastberadenheid, die met kracht en ernst zijn regt betoogt en vast besloten heeft, niet af te laten, maar te blijven protesteren, ook dan als zij voor overmagt onderdoet, geven een moreel overwigt, op het welk de grootste physieke kracht ten laatste schipbreuk lijdt. De publieke opinie der natiën is even veelvermogend als die der burgers. Wanneer Nederland middel zag, om, ten aanhoore van geheel Europa, haar goed regt te staven, en onwedersprekelijk aan te toonen, dat de inmenging der Engelschen in Borneo's aangelegenheden eene inbreuk was op het nederlandsche gezag, door Engeland zelve bij de tractaten der plegtigste erkend, wanneer het aan Europa's vorsten en volken gebleken was, dat Engeland zijne magt misbruikte om zich wederregtelijk gewesten toe te eigenen, welke de zwakheid zijner geburen niet in staat was tegen zijn geweld te vrijwaren, — Engeland zou zich tweemalen bedenken, eer het, voor zulken prijs zijn gezag uitbreidde, of — deed het dit — zijne morele kracht zou er eenen zwaren knak door lijden. Er ligt in het heerschen door het regt aan den sterkste, in de aanwending van de physieke kracht, die zich alleen op het geweld steunt en zich niet om het regt bekreunt, iets zoo laags en stuitends, dat het aller harten van zich vervreemdt en wrok en wrevel achterlaat, die slechts naar de gelegenheid wacht om zich lucht te geven. Het drijven van het roovers-handwerk, hetzij dan door vorsten of particulieren, is in de negentiende eeuw uit den smaak. Welnu, mijnheer BAUD, met welke *waardigheid* hebt gij in die acht maanden Nederland's regten gehandhaafd?

KLEM, zeide de heer BAUD. De heer BAUD verstond waarschijnlijk, onder *klem*, niet *praten* maar *handelen*, niet *stilzitten* maar *maatregelen nemen*. Misschien ook verstond de heer BAUD er onder, Groot-Britanje voorkomen, den tijd, die ons ten dienste stond, waarnemen, om de nederlandsche vlag te hijschen op het eiland, »waar onze voorouders reeds in het be»gin der zeventiende eeuw vaste punten »bezaten," en niet te blijven wachten tot het planten der engelsche vlag die inbezitneming voor ons, zonder bolwerk, onmogelijk maakte. Wij weten niet of dit de officiële, ministeriële interpretatie van het woord is; wij weten, echter, dat anderen er die beteekenis aan hechten.

De heer BAUD heeft een antwoord gereed: »Om met klem te handelen," zou hij kunnen zeggen, »had ik eene marine »noodig en wij bezitten geene marine." De opmerking zou waar zijn. Had de man, die bij koninklijk besluit aan het hoofd der marine gesteld werd, op overweging, »dat het algemeen belang vor»dert, dat het hoofd van het departe»ment van marine zijnen tijd geheel wijde »aan de *verbetering* van 's rijks zeemagt, — »ten einde, zonder verhooging van het »totale cijfer, eene meerdere *uitbreiding* »te kunnen geven aan de *active* zeemagt;" had de heer RIJK de vier jaren van zijn minister-ambt niet verbeuzeld met den hoveling te spelen bij vertrekkende prinsen, of kleingeestig zijne scheepjes te herdoopen naar de namen van de geheele koninklijke familie, en de nederlandsche eskaders tot andere einden gebezigd dan tot pleiziertogtjes naar streken, waar zij niets te maken hebben, zoodat onze bekwaamste zee-officieren, mannen in de kracht van hun leven, moedeloos van de keuteldienst, afscheid nemen, — misschien had men den nederlandschen leeuw eenen schop meer gespaard. Niet één onzer ministers, die minder op verschooning kan aanspraak maken, dan de heer RIJK. Niet één, van wien men beter verwachting had; niet één, die met minder moeijelijkheden te worstelen had; niet één, die meer medewerking en ondersteuning bij Kamer en natie [illegible] — maar ook niet één, die deze verwachting bitterder te leur stelde, die minder deed en meer werkeloos den tijd deed voorbijgaan. Toen bij de laatste begrooting het hoofdstuk der marine verworpen werd, verklaarden de meeste leden, dat zij zulks *niet* deden om bezuiniging te verkrijgen, — integendeel, dat zij geneigd waren meerdere sommen voor de active zeemagt toe te staan. Wat doet de heer RIJK? Hij draagt een nieuw hoofdstuk voor en beroemt zich, dat hij nu nog *drie tonnen* bezuinigd heeft! Wanneer de heer RIJK een vast besluit heeft genomen, om onze marine te blijven verwaarlozen, en onze fregatten (want linie-sche-

pen heeft Nederland niet meer in dienst) alleen te gebruiken om uit spelevaren te gaan, zou hij zich verdienstelijker maken, wanneer hij, in plaats van jaarlijks vijf en een half millioen der natie te vermorsen, aan het geheele personeel der zeemagt, met zich-zelven te beginnen, hun eervol ontslag gaf, en schepen, arsenalen, magazijnen, enz. voor afbraak verkocht.

Men bedenke, hoe grievend het voor een jong, moedig zeeofficier, die hart voor zijn land en ijver voor zijn vak bezit, een prins van den bloede en een afstammeling der vorsten van Oranje, die het gevaar zochten en het niet ontweken, moet zijn, om door de bevelen van eenen kleingeestigen chef gedwongen te worden, zich bij vreemde mogendheden te gaan amuseren, zijnen besten tijd op hoffeesten en gastmalen te zien verloren gaan, terwijl het gebied van zijn vaderland wordt bedreigd, zijne krijgsmakkers in de gelegenheid, zijn zich te doen onderscheiden òf in den strijd tegen zeeroovers, die de wateren onveilig maken, òf door het doen van wetenschappelijke ontdekkingen en nasporingen, — en dat alles terwijl de nederlandsche vlag om eenen aanvoerder roept. Is het voor iemand, die den schoonen naam van NASSAU draagt, niet om van spijt te vergaan, als men gezonden wordt om Port Mahon van buiten te leeren en spiegelgevechtjes te leveren, daar, op hetzelfde tooneel, waar een ander jong zeeofficier, even wakker, van even vorstelijk bloed, zich met de spits van zijnen degen eer, roemen bevordering won? *Zóó* kiesch, *zóó* verstandig, handelt de heer RIJK. *Zóó* houdt hij de eer van den zoon zijns konings op! Aan welke voor den vorst beleedigende vermoedens en schampere aanmerkingen stelt zijne pusillanimiteit den jeugdigen zeeman niet bloot! Of dit in de taal des ministers óók *waardigheid* zou heeten?

Dat de heer RIJK de nederlandsche marine niet uit haren vervallen toestand heeft gelieven op te beuren, is niet de schuld van den heer BAUD. Ondertusschen weet men, wat men van zijne KLEM te wachten heeft. Een engelsch oorlogsschip maakt zich gereed om de britsche belangen op Borneo te gaan beschermen. Een engelsch oorlogsschip is de rivieren van Borneo opgezeild, om den inlandschen vorsten te verbondigen, dat Engeland zijne onderdanen niet straffeloos laat aanranden. (Het schijnt dat het woord *klem* daar eene andere beteekenis heeft). Maakt u niet ongerust, goede Nederlanders. Gaat gerust slapen. Mijnheer BAUD, zal niet »*stilzwijgend* aanzien, dat eenig gedeelte »der nederlandsche overzeesche bezittingen »door andere natiën worde bezet of aangevand." Trekt dus gerust uwe slaapmuts over uwe oogen. Als gij morgen ochtend wakker wordt, zult gij wel horen hoe het met de zaken staat. Gij kunt er immers toch niets aan doen? dat is uw gelieftoosd gezegde. Daar zijn immers de heeren voor? Die moeten het weten. Die hebben geleerd *klem* aan WAARDIGHEID te paren.

Hoewel het ons als Nederlanders grieft, ons, door de onhandigheid onzer besturderen, weder een deel van ons gebied te zien ontvutselen, zoo moeten wij echter, als wereldburgers, er ons in verheugen. Wanneer eene beschaafde natie zich over eene minder beschaafde de heerschappij aanmatigt, dan kan die daad van geweld alleen daardoor geboet worden, dat de meer beschaafde aan de minder beschaafde hare kennis en talenten mededeele, en haar opvoere tot dat punt van zedelijke en maatschappelijke beschaving, waarop zij zich reeds bevindt. Het moet zijn de heerschappij van den vader over het kind, van den voogd over den onmondige, niet die van den meester over den slaaf. En wat heeft Nederland gedaan voor de *zedelijke*, wat voor de *maatschappelijke* ontwikkeling van de bewoners zijner koloniën?

Inderdaad, Engeland is beter geschikt voor die taak dan wij. Hoe zou een volk, dat zich zelf nog niet weet te regeren, over een ander regeren? Hoe zou eene natie, die te laf is om hare eigene regten te handhaven, die van anderen weten te waarderen? Ondertusschen is dit staaltje genoeg om den Nederlander te leeren, hoe zijne regeerders zijne regten en belangen weten te handhaven. Het is hem tevens een voorteeken, hoe men koloniën verliest. Java, Sumatra, Celebes en de Molukken liggen aan de beurt. Nu, wij hebben wat ons toekomt. *Qui se fait brébis, le loup le mange.*

Buitenlandsche berigten.

GRIEKENLAND.

Athene, 29 juli. De verandering in het engelsche ministerie heeft de vrienden der regering met eenige vrees vervuld. Zoo klaarblijkelijk *sir Lyons*, onder *Peel*, den vooruitgang van Griekenland belemmeringen in den weg stelde, zoo was men toch reeds aan deze steilselmatige oppositie gewoon en *Kolettis* ging er niet minder rustig zijnen weg om, hoe dikwijls men hem ook hinderpalen oprierp. Nu kon, echter, onze eerste minister ligtelijk in eene nog moeijelijker stelling geplaatst worden; want, indien lord *Palmerston* ook al geene ongunstige gezindheid jegens Griekenland koestert, moet dit wel met lord *Russell* het geval zijn.

ITALIE.

Rome, 23 juli. Terwijl men thans dagelijks het berigt verwacht omtrent den ontvangst der amnestie in de provincien, meldt men uit Forlì, dat de opperste luitenant der Zwitsersche regimenten, op de markt met eene pistool is neergelegd geworden, zonder dat men den dader heeft kunnen magtig worden. Ofschoon die officier nog niet overleden is, vreest men voor zijn leven.

— Volgens een berigt uit Torino, van 25 juli, moet ook te Faënza den volksoploop en fusilladen hebben plaats gehad, waarbij het wapen van den regerenden paus onder den voet gehaald en dat van *Gregorius* XVI in dezelfs plaats zou zijn gesteld geworden.

PRUISSEN.

Kiel, 26 juli. Gisteren is het door de standen vergadering gearresteerde adres aan den commissaris des konings overgelegd geworden, zonder eenig bescheid. Morgen zullen de standen beraadslagen over voorstellen dienaangaande van den duitschen bond.

Keulen, 4 aug. Op den 16den juli jl. heeft, in den tijd van twee uren, een vernielende brand, in het stadje Glogow, district Rzesrow, 103 woningen, 21 schuren, 71 stallingen, 46 zolders, twee joodsche synagogen, een joodsch badhuis, een ziekenhuis, het gemeentehuis, enz. in de asch gelegd. De van het veld teruggekeerde bewoners hadden ter naauwernood den tijd, om zich en de hunnen te redden, en zelfs dit is niet geheel gelukt, daar onderscheiden lieden daarbij omgekomen en anderen zoodanig gebrand zijn geraakt, dat zij elk oogenblik den dood te gemoet zien.

DUITSCHLAND.

Munchen, 29 juli. De bij bondsbesluit van 1842 vastgestelde inspectie der duitsche contingenten zal dit jaar weder plaats grijpen.

ENGELAND.

Londen, 3 aug. De generaal sir *G. Murray* is in den ouderdom van vier en zeventig jaren overleden. Hij onderscheidde zich gedurende den oorlog in Vlaanderen in 1793, bij de expeditie naar Noord-Holland in 1799, en later in Egypte, Hanover, Denemarken en Spanje. Van 1825 tot 1828 voerde hij het bevel over de troepen in Ierland, bekleedde daarna het ambt van secretaris voor de koloniën tot in 1830; bleef, na den val van het ministerie *Wellington*, ambteloos tot in 1834, werd toen directeur-generaal der artillerie en genie en nam, bij afwisseling deze betrekking waar tot aan den dood toe, of het ministerie *Peel*. Zijne gezondheid was sedert geruimen tijd wankelende.

— De mededeeling van den lord-maire wegens het bestaan der cholera te Londen, heeft bij de bevolking der hoofdstad eenige onrust verspreid.

— De *Globe* zegt, dat, naar alle waarschijnlijkheid, het Parlement den 25sten augustus zal worden geprorogeerd.

— De eenige zoon van lord *Wellesley*, kleinzoon van den hertog van *Wellington*, is niet dood, zoo als men had gemeld; integendeel is hij aan de beterhand.

— Een schip, dezer dagen uit Rotterdam te London aangekomen, heeft voor het engelsche gouvernement 12.227 geweerladen aangebragt; dit is de eerste maal, dat dit artikel, hetwelk anders uit België werd aangevoerd, uit Nederland is aangebragt.

— *Kaoli Nui Hiwa* heeft altijd ongestoord; men hoopt echter, dat zij waarschijnlijk het tooneel weder zal kunnen betreden.

— Van Kopenhagen schrijft men den 29sten laatstleden, dat de beroemde en geachte britsche zeeofficier, kapitein *John Ross*, inzonderheid bekend door zijne ondernemingen ter ontdekking van den noordwester doortogt, den 22sten dezer met de kotter *Mary* die nog geen vier lasten meet en behalve hem slechts een persoon bemand is, van Stockholm te Elseneur is aangekomen, blijkbaar de reis naar Engeland voort te zetten. Hij was reeds gedurende vier jaren Engelsch consul te Stockholm; doch heeft deze betrekking verlaten, om nog op zijn zeventigste jaar eene nieuwe reis naar de Noordpool te ondernemen. Dezen togt zou hij in het laatst van den zomer, met twee zeilschepen en een stoomschip, die dat oogmerk gebouwd, aanvangen.

FRANKRIJK.

Parijs, 4 aug. Niet alleen te Rouaan, maar ook in Parijs zelf zijn onrustbarende geruchten omtrent den koning uitgestrooid geworden; het *Journal des Débats* van heden omtrent dit alles als volgt:

»In Parijs zijn heden noodlottige, maar valsche geruchten verspreid geworden. Men zeide, dat de koning een hevige beroerte was aangetast; van eenen anderen kant verzekerde men, dat er een aanslag op het leven des konings was gedaan, dat hem in den arm verwondde. Het *Journal* zou zelfs aan zijne geloofwaardigheid door geschoten zijn geworden.

»Deze geruchten — wij herhalen het — zijn volstrekt valsch. De minister van financiën heeft heden de heer *Baudicourt van Richenburg*, commissaris van de beurs, belast, dezelve formeel te logenstraffen.

— Uit Cherbourg zijn heden zeer belangrijke depêches ontvangen, gedagteekend van het kasteel d'Eu, ten twee en een half ure. De koning was ziek, maakt wel en verwachtte ten drie ure het bezoek van den kroonprins van Beijeren.

»Wij weten niet, met welk inzigt die geruchten verspreid mogen zijn geweest; maar zij hebben gisteren ook in Beijaan geloopen en er eenen noodlottigen invloed op de marktwaarden uitgeoefend. Wij begrijpen niet, aan welke partij zij dienstbaar zouden kunnen zijn, en al wat wij kunnen doen is dezelve aan verontwaardiging en billijke afkeuring van het geheele land aan te wijzen."

De eerste voorbereidende operatien tot de aanstaande verkiezingen schijnen ten voordeele van de behoudende partij uit te vallen.

Berigten, uit Noord-Amerika melden, dat de beruchte dierentemmer, *van Amsburg*, door eene zijner tijgerinnen verscheurd is.

Parijs, *2 aug.* Zekere *Jean Rouchon*, landbouwer, oud 35 jaren, uit de gemeente Megrais, was beschuldigd op den 10den maart laatstleden zijne twee kinderen omgebragt te hebben, waarvan het eene 4 jaren, het andere naauwelijks 18 maanden oud was, en wel, zoo als de acte van beschuldiging zegt, om zich te wreken op zijne vrouw, waarvan hij sints eenigen tijd besloten had zich te scheiden. De debatten in deze afgrijselijke zaak waren den 28sten juli voor het hof van assises te Dordogne begonnen. Een van de gezworenen heeft het bloedige verhaal van de misdaad, waarover hij moest oordeelen niet kunnen verdragen; [illegible] gevallen, onder de lezing van de acte van beschuldiging. Deze omstandigheid, welke grooten indruk op de omstanders maakte, deed de zaak tot eene volgende zitting doen uitstellen.

— De kanselier van Frankrijk, President van het Hof der Pairs, heeft hetzelve tegen den 7den bijeengeroepen, ten einde te beproeven, wanneer de zaak, betreffende den aanslag tegen het leven des konings zal worden behandeld.

Parijs, *3 aug.* Van de tot op dit oogenblik bekende 240 verkiezingen heeft de behoudende partij er 25 nieuwe verkregen.

BELGIE.

Brussel, *4 aug.* Ter gelegenheid van de inwijding van het standbeeld van *Simon Stevin*, zijn den 30sten met eene algemeene illuminatie besloten. In de bladen vindt men thans de volgende korte vermelding aangaande den man, wiens verdiensten de nakomelingschap thans door een openlijk gedenkteken heeft willen erkennen:

»*Simon Stevin* werd tusschen 1550 en 1560 te Brugge geboren, doch hij ontving zijne opvoeding in Holland, aan het gemeenebest der Vereenigde Nederlanden bewees hij door zijne kunde gewigtige diensten. Reeds vroeg beloonde hij uitstekenden aanleg voor de wiskunde, [illegible] die hij, onder de toelating [illegible] levenslang [illegible] bestuderen, tijver voortzette. Aan de beschouwende werktuigkunde, sedert *Archimedes* bijna geheel verwaarloosd, gaf hij uitbreiding en licht. Hij was in de wiskunde de leermeester van prins *Maurits*, en opzigter over onderscheidene waterwerken in ons land. Zijne kunde in de juiste berekening der krachten van een ligchaam, bragt hem op het denkbeeld van den bekenden wagen zonder paarden, die door wind en zeilen op het strand bij Scheveningen werd in beweging gebragt, die met ongelooflijke snelheid in den tijd van twee uren den weg van Scheveningen tot Petten aflegde, en waarin zich ook de prins *Maurits*, *Willem Hendrik* en vele voorname personen bevonden. *Stevin* heeft onderscheidene schriften uitgegeven, die uitmuntende bewijzen opleveren van scherpzinnigheid en oorspronkelijkheid. Hij stierf in 1620; hoe en waar, schijnt niet met de zekerheid bekend te zijn. De maatschappij van letterkunde te Brugge loofde in 1821 eenen eereprijs uit voor een lofdicht op hem, en de heer [illegible], te Rotterdam, behaalde [illegible]«

Brussel, *4 aug.* [illegible] bezigt eene berekening van de *aanwinst* der liberale meerderheid te Soignies, waarvan de slotsom is, dat aan de volstrekte meerderheid van al de ingeschreven kiesgerechtigden aldaar haar ontbraken, in 1839 omtrent *honderd*; in 1845, *negen en zestig*; in 1846, slechts *negentien* stemmen.

»Hetzelfde dagblad bevat heden een schrijven uit 's Hage van 1 dezer, van den volgenden inhoud:

»Mijnheer; gij kunt u niet voorstellen welke gewaarwording hier de verkiezing van den heer graaf de *Lannoy* te Soignies heeft gemaakt. Er bestaat in Holland eene klasse van lieden, die nog hun gemoed niet [illegible] hebben omtrent de afscheiding van België van Holland. Deze lieden vonden al hunne verwachtingen verlevendigd, toen zij de verkiezing vernamen van eenen man, dien zij als warmen Hollander achten. De zamenloop van de teekening van het tractaat en deze verkiezing droeg niet weinig bij, om hun de gekoesterde hersenschimmen voor zeergewichtige zaken te doen houden. Overigens, zie hier wat ik dezer oogenblik door herhalen in den kring van mijnen omgang, en waarin ik, zoo gij weet, gelegenheid heb om personen te ontmoeten, die volkomen van den staat der zaken onderrigt zijn.

»»Gij zult u herinneren, dat de heer *de Lannoy*, door het Belgische gouvernement belast, om Z. M. den koning der Nederlanden te complimenteren bij zijne troonsbeklimming, met het ridderteeken van den nederlandschen leeuw versierd werd. De heer *de Lannoy* was niet te vreden met de hem in die orde verleende klasse, en verlangde van den minister van buitenlandsche zaken in België, dat deze voor hem aanspraak zou maken op eene hoogere klasse. De minister van buitenlandsche zaken weigerde dit, niet willende de reciprociteit toegeven. De heer *de Lannoy* gaf het echter niet op; hij roerde zich zoo veel, en stelde regtstreeks zoo vele drijfveren bij het nederlandsche gouvernement in beweging, dat hij eindelijk, ongeveer een jaar geleden, tot kommandeur in die orde benoemd werd.

»»Aanstonds kwam hij te 's Hage, om den koning *Willem II* te bedanken; hij verscheen ter audientie in het gewaad van nederlandschen kamerheer, met de Oranje-kokarde op zijnen hoed. Hij dankte den koning met warmte »voor eene gunst, waarvoor hij te »meer gevoelig was, omdat dezelve hem persoonlijk »was toegedacht.«

»»Men verhaalt zelfs, te dier zake, dat hij van den koning niet die ontvangst kreeg, welke hij verwacht had.

»»Thans is door eene briefwisseling van de zijde der vrienden van den heer *de Lannoy* alles toegebragt, om in Nederland de hoop gaande te houden op eene aanstaande revolutie in België. Sommige lieden te 's Hage hebben zelfs de overtuiging, dat, zoo de onderhandelingen gedurende eenigen tijd geschorst zijn geweest, dit toe te schrijven is aan die brieven, die het *Liberaal Congres* aankondigden als een eersten stap tot die nieuwe revolutie.

»»Men weet hier, voor het overige, hoe die verkiezing er doorgehaald is. De gansche oranjistische aristocratie heeft er zich mede bemoeid; de heer baron *van Wijkersloot*, een Hollander, heeft zich ongelooflijk veel moeite gegeven, om ze te doen gelukken; de prins *de Croy*, de heer *Aubert de Vitzennes*, de heer *de Malcamp*, die het kasteel van Hory bewoont, de heer graaf *van der Burch*, zustend generaal en kommandeur van de orde van den nederlandschen leeuw, de heer *de B.*, de heer *Dumont*, die thans om den titel van baron voor zijnen zoon vraagt, een schoonzoon van den heer graaf *van der Burch*, enz. al te maal hebben zij zich in de weer gesteld om die verkiezing er door te krijgen. Men noemt zelfs officieren, voormalige pages van den hollandschen koning, die zich nog gehouden achten aan den eed, door hen in die hoedanigheid afgelegd.

»»Voorts weet de gansche wereld het, dat de heer *de Lannoy* slechts één doel heeft om zich te doen verkiezen, namelijk eenen hoogen diplomatieken post te verkrijgen, dien te Rome, bij voorbeeld. Men is overtuigd, dat zijne benoeming daartoe niet lang zal achterwege blijven, en vermits hij alsdan aan eene nieuwe verkiezing is onderworpen, en vermits men daarbij niet zoo vele pogingen zal aanwenden en bevelden de liberalen op hunne hoede zullen zijn, zal de liberale kandidaat den heer *de Lannoy* vervangen, die slechts door de Kamer heen zal gestapt zijn. Overigens zal zijne verkiezing [illegible] in de wetgeving sterk betwist worden.

»»Het tractaat zal voordeelig zijn voor België; de hollandsche koophandel heeft zich tegens hetzelve zeer wel genegen betoond, en ik twijfel niet of gij zult er over voldaan zijn, in weerwil van het kwaad, dat ons hier de tegenwoordigheid van den heer *Mercier* kon doen.

»»Wat den heer *Mercier* betreft, hij is, eindelijk, door den koning ontvangen, en zelfs met vrij veel minzaamheid; maar hij is slechts ontvangen op den laatsten dag vóór zijn vertrek, dat is, toen men niet meer bloot stond om hem eene tweede maal te ontvangen.

»»Zie hier de tijding, welke ik opzigtelijk den heer *de Lannoy* vernem. Hij heeft hoop, dat de ambassade te Rome hem voorbehouden is, en wel om deze reden: die post deden heer graaf *Joseph de Baillet*, den senator, aangeboden geweest, onder beding, dat hij denzelven minstens twee jaren zou waarnemen. De heer *de Baillet* heeft geweigerd, en de heer *de Lannoy* rekent er op, dat men zich thans niet anders dan aan hem kan wenden.«

(*In* 't Époque *leest men, dat de prins* Joseph de Chimay *tot gezant te Rome benoemd zou zijn.*)

Binnenlandsche berigten.

Amsterdam, *4 aug.* Volgens berigten uit Londen bevond de heer *Dedel*, de Nederlandsche gezant aldaar, zich in eenen zeer hagchelijken gezondheidstoestand; die aan de vele vrienden van dien staatsman slechts weinig hoop liet op zijn herstel.

's Gravenhage, *2 aug.* De voortreffelijke geneeskundige verhandeling van den hier ter stede praktizerenden med. dr. *de Jongh*, over de heilzame kracht der *levertraan*, door hem scheikundig en in toepassing op verschillende ziektetoestanden, [illegible] lang, en allermaanwerkzaamst, waargenomen, is verder ook nog daardoor in ons vaderland met meerdere onderscheiding bekend, in de eerste plaats door de daartoe goedgunstig van hare majesteit de koningin verleende opdragt, alsook door de eervolle huldeblijken aan dezen arbeid toegezegd door den wereldberoemden *Berzelius*, in een dezer dagen door dien geleerde uitgegeven chemisch werk.

Niet gelooft nog voldaan over de met zooveel lijd als goede resultaten ingestelde medische proefnemingen, heeft zich in het laatst der afgeloopen maand dokter *de Jongh* begeven naar Bergen in Noorwegen, ten einde op de plaats zelve het uitmuntend geneesmiddel van nabij te onderzoeken, en zich de zekere gelegenheid te verschaffen, om, door aldaar aangeknoopte relatiën, het product, in alle echtheid en speciale eigenschappelijkheid, herwaarts heen te krijgen.

Niet alleen heeft de ambassadeur van Zweden en Noorwegen bij het hof der Nederlanden de edele pogingen van den wakkeren arts bij open brieven gesteund; maar zal ginds een voornaam geneesheer de chemische en medische proeven, door den heer *de Jongh* in te stellen, door zijne kennisneming en bijstand nog, voor zoo verre noodig, schragen. Des doctors verhandeling is, behalve in de taal der geleerden, ook in het neder- en hoogduitsch, alsmede in het fransch overgebragt, zoodat niet haar stomme voor de wetenschap naar waarde heeft beoordeeld, en er voor de lijdende menschheid het nuttigste geheim van heeft gemaakt. Niet slechts hebben onze geneeskundige nederlandsche geleerden, maar ook de beroemdste doctoren van het buitenland dien schoonen arbeid met lof bekroond. Zoodra de heer *de Jongh* in het vaderland zal zijn teruggekeerd, zullen wij trachten en de resultaten zijner wetenschappelijke reize nader terug te komen.

's Gravenhage, *4 aug.* Men vergeekent, dat H. M. de koningin tegen de helft dezer maand naar Italie vertrokken, gedurende eenige maanden buitenslands blijven en tegen de maand november in de residentie terugkeeren zal.

Ypelo, *2 aug.* Heden namiddag is een miliciën van de infanterie, die over acht dagen huiswaarts zoude keeren, ongehoorzaam aan het bevel, om niet in de Maas zich te baden, derwaarts gegaan, en, kort na zich de wade begeven te hebben in eene diepte gezonken en verdronken.

Ingezonden stukken.

Bedenkingen en Vitzigten

Omzendbrief en Staatsregeling betreffende;

DOOR Φ.

III.

(*Zie n°. 668.*)

De staatsregeling van 1798 hiet aan met deze woorden: »*Het Bataafsche Volk* — verklaart" enz.; maar nergens komt het woord *Natie* er in voor. Was dit, omdat men het opzettelijk vermeed uit een *purisme*, zoo als die halfwetende spraakzuiveraars, die het, om zijnen zweem van gewaande [illegible], uit de taal wilden gebannen hebben?

Kwalijk kan hierin de reden gelegen geweest zijn. Want waarom, in dat geval, artikel 1 »*Republiek*" in stede van Gemeenebest? Voorts *departementaale* en *parlementaale* onderscheidingen, zoo als men toen [illegible] *districts*-vergaderingen, *pairsdom*, stem-[illegible], *feodalismus*, *aristocratie*, *secretaris*, *corporatien*, *diaconie*, *curatelle*, *crediteuren*, [illegible] van cessie, *decreet*, *reglement*, *ratificeeren*, *traktaten*, *alli-*

antiën, armeeën equipeeren, equipagiën, licentieeren, fortificatiën; magazijnen, arsenaalen, defroijementen? Waarom *nationaale* troepen, *nationaale* kas, — *schuld*, — *schuldbrieven*, — *tresorie*, *commissarissen* der *nationaale* rekening, *comptabelen*, *ordonnantiën*, *gerregistreerd*, *geapprobeerd*? enz. enz.

Men ga er vast op, de ontwerpers der eerste constitutie van Nederland waren geene *puristen* noch taalzifters. Mogelijk bezigden zij *»Volk"* eenvoudig in navolging der Franschen, en omdat zij het in zwang gekomen denkbeeld van *la souveraineté du peuple* aankleefden. Mogelijk kwam hun daarneven de meer zuivere zin van het woord *Natie* niet eens in gedachten. Voorzeker is ondertusschen het laatste evenzeer *nederduitsch*, voor het minst bij wijze van taalduiding gewettigd (*genaturaliseerd*) als zoo vele andere van kennelijke of onkennelijke griekscher afkomst, welke ons de utrechtsche rector ARNTZ in zijnen *Belga graecizans* aanwees. Maar bovendien is het ter ontwikkeling van de natuurlijke en redelijke grondslagen van grondwetgeving en staatsregeling onmisbaar.

De beide benamingen mogen bij de spraak-leeraren *synonima* of *wisselwoorden* heeten en oppervlakkig van gelijke beteekenis schijnen te zijn, — maar het is nochtans gewis, dat de beurige beoefenaar der taal zich niet daartusschen geplaatst vindt gelijk de ezel van BURRITZ tusschen de twee haverzakken, door beide gelijkelijk aangetrokken, en mitsdien zonder toereikende reden om aan de eene of andere de voorkeur te geven.

Het woord *Volk*, onder meer andere beteekenissen, die hier niet ter zake dienen, beduidt, is den historischen zin, de gansche bevolking des lands, in het algemeen en in massa beschouwd.

Met eenen meer bepaalden zin, in onderscheiding van *geestelijkheid* en *adel*, waar die nog als *bevoorregte* standen bestaan.

Of ook onbepaaldelijk, *elke*, met een of ander oogmerk of uit de eene of anderen oorzaak, bijeengekomene *menigte menschen*; in grooten getale uit minvermogende en min beschaafde lieden bestaande; (naar het schijnt, was het in dien zin, dat de meergenoemde herzienings-commissie van 1815 gewaagde van »de ongelegenheden van *eigentlijk gezegde volks*vergaderingen.")

Het woord *Natie* kan het gezamenlijk begrip omvatten van een aantal volken, in derzelver staatsbegrenzingen en regeringsvormen onderscheiden, maar om de taalgemeenschap in het opzigt van de eenheid van den stam onder eene samenvattende benaming gebragt: *de Duitsche Natie*. Het is insgelijks, zonder op staatsbegrenzingen of regerings-vormen te letten, de benaming van eenen onder vele volken verspreiden, maar door geheelheid aan gemeenschappelijke godsdienstbegrippen, zeden en gewoonten zamenhangenden stam: *de Israëlitische Natie*. Het heeft, eindelijk, bepaaldelijk met betrekking tot de *landsbevolking*, (en meer overeenkomende met het gewis zuiver nederduitsche en van geene bastardij te verdenken, maar min gebruikelijk *synonimum* of wisselwoord »Landaard") de beteekenis der gezamenlijkheid van het *door beschaving* zich van den zoogenaamden gemeenen man onderscheidende deel. Inzonderheid, in het staatkundig opzigt, uit aanmerking van de met die beschaving gepaarde vatbaarheid voor het inzigt der algemeene belangen. Het is daarom, dat de belgische constitutie, art. 25, te regt [illegible] (met *du peuple*, maar) *»de la nation"*

Ook in den *fransche*n tekst der grondwet voor het *Koningrijk der Nederlanden* vond men eene enkele maal, het woord gebezigd; namelijk, in artikel 77: *»Les Etats-Généraux représentent la nation.* Maar dit was geen bewijs van keurigheid in het opstel. Het was veeleer slechts een blijk te meer onder zoo vele andere, van de doorgaande dubbelsprakigheid en achteloosheid; want in den nederduitschen tekst bleef, onveranderd, uit artikel 52 der *Grondwet voor de Vereenigde Nederlanden* overgenomen *»De Staten-Generaal vertegenwoordigen het geheele nederlandsche volk."*

Trouwens, hoe gering en nagenoeg nietig, volgens die grondwetten, de deelneming der burgerij aan den onderste trap der tot die Staten-Generaal klimmende verkiezingen zij, — derzelver ontwerpers hadden bij de beroegdheid om daartoe eene stem uit te brengen, geenszins het geheele volk, maar ontegenzeggelijk het vereischte van zekere beschaving in het oog. Zoo werd, reeds in 1814, de bevoegdheid om deel te nemen, niet aan de benoeming van bevoegde personen tot vervulling van openvallende raadplaatsen in de steden, maar slechts aan de benoeming van *kiezers* daartoe, niet toegeschreven aan de gezamenlijke ingezetenen van elke stad, maar beperkt tot de *gegoeden burgeren*, *eene zekere*, bij het stedelijk reglement te bepalen *som betalende, in de beschreven middelen"* (1).

Voor het oogenblik, hebben wij nog niet te onderzoeken of dit zoo behoorde te zijn; genoeg, dat het *zoo is*. De staatsregeling van 1798 dacht aan geene zulke onderscheiding en stelde bij artikel 3 vast: »Alle leden der maatschappij hebben, zonder onderscheiding van geboorte, bezitting, stand of rang, *gelijke* aanspraak op derzelver voordeelen." Billijk en redelijk ware daarbij te voegen geweest: »mits voor de bevoegdheid tot dezelve vatbaar zijnde door daartoe vereischte beschaving." Het is waar, dat in den regel, eene voor het inzigt der algemeene belangen vatbare beschaving niet wel denkelijk schijnt bij volstrekt gemis van alle bemiddeldheid, — maar het is niet minder waar, dat de bepaling van zeker bedrag van opbrengsten in de lasten van den staat eene gebrekkige toets voor de bevoegdheid is. De belgische constitutie stelt tot voorwaarde der regtstreeksche kiesgeregtigdheid eene schatpligtigheid, niet te boven gaande 100 gulden en niet beneden 20 gulden, en de kieswet (*loi électorale*) regelt het tusschen die twee uitersten te vorderen bedrag naar het verschil der onderscheidene provinciën en van de daarin gelegene steden of landelijke gemeenten. Ondertusschen verlangt het den 14den juni jl. bijeengekomen *Liberaal Congres*, en ook, zoo men dezer dagen gezien heeft, de provinciale raad van Braband, dat de kiesgeregtigdheid uitgebreid worde tot de burgers, het constitutionele *minimum* betalende, en een vrij beroep uitoefenende; voor hetwelk de wet een bewijs van bekwaamheid vorderde, of ingeschreven op de lijst der *jury* (2). Tot de laatstgenoemden behooren, onder anderen, de gepensioneerden van den staat, eene jaarwedde genietende van 1000 franken. Wij hebben hier te lande noch *jury*, noch *regtstreeksche verkiezingen*, en wenschen de eerste niet; maar het is niettemin redelijk, dat de personen, aan wien men de vatbaarheid zou toekennen, om in strafregtsgedingen over misdadigheid of onschuld te oordeelen, mede vatbaar zouden moeten worden geacht, om bij de verkiezing van gemeentelijke, provinciale of algemeene vertegenwoordigers eene stem uit te brengen, zonder tot de betaling van eenig bedrag in de beschreven middelen gehouden te zijn. Zonder twijfel is dit, evenzeer de meening van het belgische *Liberaal congres* en van het genoemde provinciale collegie. Dat beiden oogmerk hebben binnen de grenzen der constitutie te moeten blijven, is, omdat de vraag niet was, de constitutie, maar enkel de kieswet, te verbeteren.

Bij ons te lande kunnen, ten zij door verbetering der grondwet zelve, geene regtstreeksche verkiezingen verkregen worden. Maar duidelijk is, dat burgers, die ambten of bedieningen in den staat hebben bekleed waardoor zij een pensioen van *f* 500 verdiend hebben, of *gepromoveerden*, geneeshceren, regtsgeleerden, kortom, al degenen tot wier beroepsoefening een openbaar bewijs van bekwaamheid vereischt wordt, niet mogen ondersteld worden zoo zeer alle beschaving te missen, dat van hunne tegenwoordigheid in kiesvergaderingen »ongelegenheden" zouden te duchten zijn.

27 juli.

(1) Artikel 80 van 1815; artikel 134 van 1815; artikel 132 van 1840.

(2) Zie *Arnhemsche Courant* n°. 157, van 19 julij, brief uit Brussel van 17 julij en *vervolg en slot* van de handelingen van het Liberaal Congres.

Advertentiën.

Heden beviel van eene Dochter Vrouwe, Baronesse *VAN ZUYLEN VAN NIEVELT*, geboren *SCHAS*.

Huize Hoedemaker, bij Zutphen, den 3den Augustus 1846.

Heden beviel ontijdig van eenen dooden Zoon, *C. A. MOULIN*, geliefde Echtgenoot van *A. LIMPERS*.

Kumpen, den 3den Augustus 1846.

Den Bestuurder van alle menschelijke lotgevallen behaagde het, heden avond mijnen geliefden Echtgenoot, *THEODORUS MENTINK*, met wien ik bijna tien jaren in den gelukkigsten echt verkeerde, in den ouderdom van ruim achten-veertig jaar aan de gevolgen zeer zenuwzinkings-ziekte, na voorzien te zijn met de H. Sacramenten der Roomsch-Katholieke Kerk, tot zich te nemen.

Allen, die den overledene gekend hebben, zullen weten te beseffen wat ik aan hem als echtgenoot verlies.

ARNHEM, den 2den Augustus 1846.

J. M. VERWEIJ.
Wed. TH. MENTINK.

P.S. *De Wijnhandel onder de firma MENTINK & KETS zal provisioneel op denzelfden voet voortgezet worden.*

In de *Vergulde Ploeg*, te *Oosterbeek*, provincie *Gelderland*, zullen, op Maandag den 10den Augustus 1846, bij inzet, en, 14 dagen later, bij toeslag, telkens des voormiddags ten 10 ure, in het openbaar worden geveild.

1o. Eene UITERWAARDS-, aan *den Rijn* in den *Oosterbeekschen Polder* gelegene, WEIDE, Kadastraal ingedeeld Sectie D, No. 505, groot 2 Bunders, 64 Roeden en 50 Ellen; te aanvaarden met Kersmis van het loopende jaar.

2o. Een hecht en sterk HUIS, gelegen in het Dorp *Oosterbeek*, aan den Weg naar *Arnhem*, met daarachter staande ruime SCHUUR en bijgelegen TUIN en MOESGROND, Kadastraal ingedeeld Sectie D No. 567, 569 en 570, te samen groot 6 Bunders en 34 Ellen; te aanvaarden dadelijk na den toeslag.

Dit Huis is ingerigt voor eene GROFSMEDERIJ, welk bedrijf daarin sedert vele jaren is uitgeoefend.

Tevens zullen, dadelijk na den toeslag, aan de meestbiedenden worden verkocht de aanwezige GEREEDSCHAPPEN en INSTRUMENTEN, tot uitoefening van dat bedrijf dienstbaar.

Inzage der eigendomsbewijzen en verkoopvoorwaarden is te bekomen ten Kantore van den Notaris Mr. *G. VAN [illegible]*, te Arnhem.

Openbare Veiling.

Bij geregtelijke uitwinning, zal er plaats hebben op den elfden Augustus 1800 zes en veertig, des morgens om negen uren en volgende dagen, in het Wijkshuis aan de oostzijde van de markt te *Zutphen* bekend en gelegen in Wijk E. no. 375, van eene zeer aanzienlijke partij MANUFACTURE GOEDEREN van allerlei soort en slag, en zulks tegen gereede betaling zonder ontrand.

A. C. VAN DER STROOM,
Deurwaarder.

Op Vrijdag den 7den Augustus des namiddags ten 2 uur, zal de ondergenaar, de heer [illegible], op goed *Belle vue*, bij [illegible] aldaar voorhanden zijnde BLOEMEN en GEWASSEN publiek aan de meestbiedenden verkoopen, namelijk:

100 hagenoeg allen bloeijende vruchtdragende [illegible] BOOMEN, 2 MAGNOLIA'S, [illegible] 1000 TELARGONIEN, 500 ERIKA'S, 100 CAMELIA'S en GERANIUMS, 2 GRANAATBOOMEN, 400 THEE-, MAAND- en andere ROZEN, edelijke soorten van CACTUS, DUBBELDE OLEANDERS, enz. enz.

De Gewassen kunnen op den dag der verkooping des voormiddags van 9 tot 12 uur, beziglgd worden.

Cleve, den 28sten Julij 1846.

Dr. *THOMAE.*
Notaris.

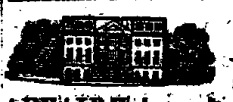

Men vraagt, in *Doesburgh*, te *HUUR* een HUIS, op eenen goeden stand en geschikt om WINKEL AFFAIRE in uit te oefenen. — Iemand hiertoe inclinerende, vervoege zich met opgave van standen huurprijs, per *franco-brief*, onder letter Z, aan den Uitgever dezer.

Lees Hier!

De Ondergeteekende heeft de eer bij dezen aan het muzijkminnend publiek te berigten dat hij de dagen, in commissie heeft ontvangen en tot [illegible] prijzen kan verkoopen eenige der beste PIANOFORTE'S, die ooit uit de met roem bekende fabrijk van de Heeren *ECK* en *LEFEBVRE*, te *Keulen*, zijn voortgekomen, en omtrent welker voortbrengselen de bekende Heeren *THALBERG*, *LISZT*, *DREJFSCHOK* en *MOSCHELES* de meestgeldoende getuigenissen hebben afgelegd. Bij de tentoonstelling van 1845 te *Berlijn* werd aan de Heeren *ECK* en *LEFEBVRE* de GOUDEN MEDAILLE voor hunne PIANO'S toegekend.

Arnhem, den 31sten Julij 1846.

W. SEIB,
Groote Markt, N. F, No. [illegible]

Bij wien de Piano's dagelijks te zien en te beproeven zijn.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 5 Aug. 1846 Palm 5 Duim: gew. 0 D. gev. [illegible]

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.